

Krachtenveld EU

Korte omschrijving

De leerlingen/studenten plaatsen de begrippen op de juiste plek in de plaat van het krachtenveld, waardoor ze een overzicht krijgen van de belangrijkste instellingen binnen de Europese Unie. Hoe verhouden deze zich tot elkaar en tot de politieke instellingen in Den Haag? Leerlingen/studenten zien dat burgers via het Europees Parlement en het nationaal parlement invloed kunnen uitoefenen op de Europese Unie. Je kunt ervoor kiezen om bepaalde begrippen al in het schema te zetten.

Leerdoelen

Leerlingen/studenten weten:

- wat de belangrijkste politieke instellingen zijn binnen de Europese Unie
- hoe deze instellingen zich tot elkaar verhouden
- dat Nederland op verschillende manieren invloed kan uitoefenen op Europese regelgeving
- hoe je als Nederlands burger via het nationale en Europees Parlement invloed uit kunt oefenen in de Europese Unie.

Duur

20 – 30 minuten

Materiaal

- Voor elke leerling/student een werkblad met het lege krachtenveld EU
- PowerPoint met een overzicht van de in te vullen begrippen
- De online tool Krachtenveld: tools.prodemos.nl/krachtenveld

De werkvorm stap voor stap

1. Je vertelt dat de leerlingen/studenten een schematische weergave van de Europese Unie gaan invullen en je deelt de lege werkbladen uit.
2. Je geeft de leerlingen/studenten (individueel of in tweetallen) ongeveer 10 minuten de tijd om het schema in te vullen, eventueel met behulp van het boek.
3. Zorg ervoor dat de leerlingen/studenten niet alleen weten waar ieder begrip hoort, maar ook zicht krijgen op het gehele plaatje. Dit doe je door het schema daarna klassikaal met de leerlingen/studenten in te vullen en te bespreken. Gebruik hiervoor de Krachtenveld-tool op tools.prodemos.nl en kies hier het krachtenveld EU. Op de volgende pagina vind je een mogelijke manier om het Krachtenveld helemaal te bespreken met je klas.
4. Sluit af met de belangrijkste boodschap, namelijk dat veel regels die in Nederland gelden vanuit de Europese Unie komen, maar dat Nederland daar ook op verschillende manieren invloed op heeft gehad.

Tips voor het klassikaal bespreken van het Krachtenveld EU

- Begin met een maatschappelijk probleem waarbij de Europese Unie een belangrijke rol heeft, bijvoorbeeld online privacy of klimaatverandering.
- Bespreek wie als eerste een voorstel doet om dit aan te pakken. Hierbij kun je de Europese Commissie en de voorzitter van de Europese Commissie invullen.
- Bespreek wie de hoofdlijnen van het EU-beleid vaststellen, waaraan ook de Europese Commissie zich moet houden. Dit zijn de regeringshoofden in de Europese Raad. Deze komt bij de zwarte pijl met 'hoofdlijnen' te staan.
- Volg dan vanuit de Europese Commissie de oranje lijn naar links en bespreek wie het voorstel van de Europese Commissie moet goedkeuren. Dit zijn het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie. Bespreek dat het Europees Parlement links moet, omdat die elke 5 jaar wordt gekozen door de Europese burgers. Daarna gaat er vanuit deze 2 organen een blauwe lijn (besluit) terug naar de Europese Commissie.
- Ga dan naar het 'nationale niveau' in het Krachtenveld. Je kunt de koppeling maken door te vertellen dat jullie nu gaan kijken op welke verschillende manieren Nederland invloed heeft binnen die verschillende onderdelen van de EU.
- Je kunt beginnen met de ministers, door de oranje stippellijn naar de Raad van de Europese Unie te volgen. Daarna kun je de minister-president bespreken, die deel uitmaakt van de Europese Raad, door de andere oranje stippellijn te volgen.
- Bespreek dat plannen van de ministers goedgekeurd moeten worden door het Nederlandse parlement. Het parlement bestaat uit de Eerste Kamer en Tweede Kamer. Beide kiezen we (direct of indirect) elke 4 jaar. Dit werkt dus hetzelfde als in de Europese Unie: daar moet ook de volksvertegenwoordiging (het Europees Parlement) de plannen van de Europese Commissie goedkeuren (of afkeuren).
- Je kunt nu ook nog een keer het onderscheid benadrukken tussen de volksvertegenwoordiging (blauwe kolom) en het dagelijks bestuur (oranje kolom).
- Ga dan naar de externe invloeden. Bespreek dat er allerlei actoren zijn die op verschillende momenten invloed hebben op het beleid van de Europese Unie. Je kunt dan de media, de burgers, adviesraden, belangenorganisaties en verenigingen en stichtingen invullen aan de rechterkant.
- Op het eind kun je bespreken dat de regels die de Europese Unie maakt op verschillende manieren werken:
 - Richtlijnen die zijn goedgekeurd gaan daarna naar het dagelijks bestuur van Nederland. Zie de zwarte pijl met 'richtlijn'. Nederland moet dan gaan kijken hoe we ons aan die richtlijnen gaan houden. Hier komen landelijke wetten en regels uit voort, die gevolgen hebben voor de provincie, de waterschappen, de gemeente en natuurlijk de burgers.
 - Daarnaast zijn er ook Europese wetten en regels die direct gelden voor Europese burgers, zie de zwarte pijl met 'wetten & regels' vanuit de Europese Commissie naar de kolom met de burgers.